758/06

Den 22. januar 2007 blev i sag nr. 67.880:

xxxx xxxxxxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxxx xx xxxxxxxx
xxxx xxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har pensionsaftale i Nordea Pension, klager over selskabets bonusberegning og den ændring i bonusregulativet, der blev foretaget pr. 1/1 2004. Klageren har tidligere været forsikret i en firmapensionskasse i det firma, hvor han arbejdede (… Petroleum).

Selskabet har afvist klagen med henvisning til, dels at Finanstilsynet ikke har fundet anledning til at kritisere ændringen, dels at selskabet i medfør af § 8 i forsikringsbetingelserne har hjemmel til at ændre bonusregulativet.

Af klagerens sagsfremstilling i klageskema af 7/10 2005 til nævnet fremgår bl.a.:

> "Jeg har igennem min tidligere ansættelse i … Petroleum A/S været omfattet af Pensionskassen for Gulf-funktionærer i Danmark jf. bilag 1. Siden ændret til pensionskassen for … Petroleum funktionærer i Danmark under afvikling jf. bilag 2. Pensionsaftalen blev den 1/1 1990 overtaget af Tryg Forsikring jf. bilag 3. Den 1/1 2002 er pensionsforpligtelsen regnskabsmæssigt overført til Nordea Pension Danmark, Livsforsikringsselskab A/S, ifølge brev af august 2002! jf. bilag 10."

Det fremgår af sagen, at klageren gik på førtidspension den 1/8 1997.

Ved skrivelse af 8/12 2003 har selskabet givet meddelelse om ændringen i bonusregulativet. Det fremgår bl.a. heraf:

2. 67.880

"**Hvad betyder det for dig?**

De beløb vi allerede har lovet dig, og som du får i dag, berøres naturligvis ikke af ændringen. Ændringen har heller ikke betydning for en eventuel forhøjelse pr. 1. januar 2004.

Ændringen, som vi kalder for kontostyrkelse, betyder, at dine udbetalinger i de kommende år ikke vil blive forhøjet i samme takt som hidtil. Samtidig vil en eventuel fremtidig forhøjelse kunne bortfalde eller blive nedsat på et senere tidspunkt. Dine ubetalinger vil dog aldrig kunne blive lavere, end det vi har aftalt med dig i dag."

Ved uddybende skrivelse af 22/1 204 har selskabet over for klageren anført:

"De henviser til pensionsaftalens (af 27.4.1990) § 8 stk. 3, som naturligvis fortsat er gældende. Imidlertid er bonus som nævnt 0 i den nævnte periode, og der er derfor ikke noget beløb til rådighed, der kan danne grundlag for en garanteret regulering.

Reglerne for beregning af bonus og det nye begreb kontostyrkelse fremgår af nogle såkaldte regulativer, som er anmeldt til Finanstilsynet. Regulativerne er baseret på forsikringsmatematik og udsendes normalt ikke til kunderne, da de er vanskeligt tilgængelige for ikke-fagfolk.

Finanstilsynet godkender ikke regulativerne, men kan pålægge selskaberne at foretage ændringer, hvis tilsynet ikke finder reglerne rimelige i forhold den enkelte kunde. Det er ikke sket i vort tilfælde.

Regulativerne kan til enhver tid ændres af selskabet - under forudsætning af, at anmeldelse sker til Finanstilsynet. Regulativerne er ganske kort beskrevet i § 8 i de almindelige forsikringsbetingelser nr. 183, som gælder for den pensionsaftale med K.P. [firmaet], som Deres ordning er omfattet af."

Over for nævnet har klageren ved det ovennævnte klageskema af 7/10 2005 nedlagt følgende påstand:

3. 67.880

"Jeg vil opnå, at selskabet tilbagetrækker de ændringer, de har meddelt i brev af 20/2 2003, …, samt brev af 8/12 2003, bilag 13, således at jeg fortsat er garanteret en kontorente på min. 3 %, samt at den årlige bonustilvækst (risikotilskud samt rentetilvækst) jf. f.eks. bilag 4 og 6 anvendes til årlige opskrivninger af mine pensionsudbetalinger, og at disse udbetalinger ikke kan nedsættes når de først er opskrevet.

Jeg vil ligeledes opnå at få oplyst, hvorledes opregulering er beregnet i årene 2002-2004 samt fremover årligt, hvor meget der er tilskrevet på risikodelen og rentedelen, da jeg ellers ikke har mulighed for at kontrollere, at forsikringsbetingelserne med hensyn til bonus og rente, bliver overholdt."

Klageren har til støtte for sin påstand i klageskemaet bl.a. anført:

"Der er i pensionsaftalen garanteret en kontorente på min. 3 % jf. bilag 5 [Firmapensionsordning for … Petroleum A/S, Raffinaderiet, Ordning 6] side 3. Det er ligeledes aftalt som et vilkår for forsikringen, at jeg deltager i bonusfordelingen, som betyder at bonus anvendes til opskrivning af pensionsydelserne efter min fratrædelse fra Q 8, jf. bilag 3 § 8.

Obs.! Den reelle op-regulering var f.eks. for året 2004 1,24 %.

Det fremgår ligeledes, bl.a. af bilag 9, at Tryg-Baltica bekræfter at bonustilskrivningen skal anvendes til forholdsmæssig forhøjelse af mine dækninger.

Bl.a. jf. bilag 9 fremgår det at bonus anvendes til årlige opskrivninger af pensionen, samt at når den årlige udbetaling først er sket, er den garanteret. Ubetalingen kan derfor hverken nedsættes eller bortfalde.

I brev af 20/2 2003 jf. bilag 11 meddeler Nordea Liv & Pension, at de ændrer reglerne for bonustilskrivning. Ændringerne er en væsentlig forringelse af mine tidligere vilkår, idet jeg ikke længere er garanteret, at den årlige bonustilskrivning (hvis nogen)!! kun anvendes til forhøjelse af mine fremtidige pensionsudbetalinger."

4. 67.880

Selskabet har over for nævnet ved skrivelse af 4/11 2005 fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor bl.a. anført:

"Finanstilsynet siger i 4. afsnit (bilag 17) dels, at bonus ikke er garanteret, dels at selskabets regler for beregning og fordeling af bonus (bonusregulativet) skal føre til en rimelig fordeling mellem de enkelte kunder og endelig, at selskabet kan ændre bonusregulativet, hvis det er tilladt efter aftalen med den enkelte kunde.

Vi har hjemmel til at ændre bonusregulativet i § 8 i vore almindelige forsikringsbetingelser nr. 183, som vi formoder er hæftet sammen med klagerens bilag 3 og som således er en del af den aftale, som vi har med vor kunde.

…

Ændringerne er anmeldt til Finanstilsynet, som dog ikke godkender regulativerne, men kan pålægge selskaberne at foretage ændringer, hvis tilsynet ikke finder reglerne rimelige i forhold den enkelte kunde. Det er ikke sket i vort tilfælde.

Da klageren gik på pension i 1997, fik han udbetaling efter det såkaldte opskrivningssystem, hvorefter pensionsydelserne årligt forhøjes med den bonus, der blev optjent det foregående år. Når en forhøjelse på grundlag af tildelt bonus havde fundet sted, kunne den ikke fremover nedsættes.

Dette forudsætter imidlertid, at der overhovedet er optjent positiv bonus, hvilket netop ikke er tilfældet fra 1. januar 2004 og indtil videre.

…

Vor kundes pensionsaftale er indgået på et 3% grundlag. Det betyder, at der i de ydelser, som blev lovet i forbindelse med aftalens indgåelse allerede er indregnet en forrentning på 3%. Da de nævnte ydelser er garanterede, har klageren således fået en garanti for en gennemsnitlig forrentning på 3% over forsikringens løbetid.

Denne ydelsesgaranti er ikke påvirket af ændringerne i bonusregulativ."

Ved skrivelse af 24/11 2005 har selskabet fremsendt beregninger for året 2004.

5. 67.880

Af pensionsaftalens § 8 om bonus fremgår:

"§ 8. Bonus.

Forsikringerne deltager i bonusfordelingen. Eventuelt årligt overskud efter at ydelserne er blevet reguleret og efter indregning af et fremtidigt samlet bidrag på 15% af nettolønsfaktoren, udbetales til Q 8 som årlig bonus.

Efter pensionsudbetalingen er påbegyndt, anvendes bonus til opskrivning af pensionerne.

Bonus anvendes til opskrivning af pensionsydelserne efter fratrædelse fra Q 8."

I Firmapensionsordning for … Petroleum A/S, Raffinaderiet, Ordning 6, hedder det bl.a.:

"I forbindelse med informationsmøde den 10.1.1996 vedrørende ovennævnte pensionsordning blev der rejst en del spørgsmål.

For ikke at disse spørgsmål og besvarelser går hen i glemmebogen, har Tryg-Baltica Pension i samarbejde med … Petroleum Danmark A/S udarbejdet denne lille pjece.

Skulle der opstå tvivl omkring din pensionsordning, vil denne lille folder måske kunne hjælpe dig.

Med venlig hilsen
Tryg-Baltica Pension

(underskrift) (underskrift)
Chefkonsulent / Aktuar"

…

Sp. 4 Hvorledes forrentes indeståendet efter, at policen er omskrevet til en præmiefri police?

Sv. 4 Policen forrentes med den ved årets start af Tryg-Baltica fastsatte kontorente, dog med en garanti på minimum 3%. For 1996 er renten fastsat til 5,5% efter realrenteafgift og 9,6% før realrenteafgift."

6. 67.880

Efter forespørgsel fra nævnets sekretariat har selskabet i skrivelse af 1/12 2006 om den ovennævnte pjece (Ordning 6) udtalt:

"De … klageres forsikringer blev tegnet pr. 1.1.1990 i forbindelse med, at vi (daværende Tryg Pension) overtog forpligtelserne efter … Petroleums Pensionskasse, der samtidig blev nedlagt.

Alle forsikringer blev tegnet på et 3% beregningsgrundlag efter udtrykkeligt ønske fra pensionskassens ledelse.

Det 'referat', som nævnet har behandlet, er et 'spørgsmål - svar' katalog, som efter sit eget indhold blev udarbejdet efter et informationsmøde om pensionsordningen i begyndelsen af 1996 - altså 6 år efter forsikringsaftalernes indgåelse.

Årsagen til informationsmødet kan vi ikke se af vor sag, men efter spørgsmålenes karakter mener vi, at mødet var afholdt i anledning af en del medarbejderes jobophør.

Svaret på spørgsmål 4 om forrentningen skal forstås således, at forsikringstagerne altid kunne påregne at modtage minimum 3% i gennemsnit over forsikringernes løbetid. Forsikringerne var som nævnt tegnet på et 3% grundlag, hvilket betyder, at på basis af de aftalte indbetalinger er de lovede pensionsydelser beregnet således, at de indeholder 3% gennemsnitlig forrentning. Da ydelserne er garanterede, kan man derved sige, at renten på 3% indirekte er garanteret, men som et gennemsnit.

Svarets reference til kontorenten skal forstås således, at selskabet for 1996 havde fastsat en kontorente på 5% efter realrenteafgift, hvorved kunderne i 1996 ville modtage en forrentning, der var højere end grundlagsrenten.

Vi skal medgive, at med det kendskab som vi i dag har til debatten om rente- ctr. ydelsesgaranti kunne man have formuleret sig mere præcist i svaret på spørgsmål

4. Imidlertid skal man læse formuleringen i lyset at situationen på daværende tidspunkt.

Man skal ligeledes læse selve spørgsmål 4, som drejer sig om forskellen mellem forrentningen ved en præmiebetalt ordning og en præmiefri police. Vi ved ikke, hvorledes spørgsmålet var formuleret på informationsmødet, men formuleringen tyder ikke på, at man har interesseret sig specielt for, hvorvidt der var tale om en ydelsesgaranti eller en rentegaranti.

Hertil kommer, at der er tale om generelt formulerede serviceoplysninger, der på ingen måde har været bestemmende for kunderne, men som kunne tjene til at give kunderne et overblik om mulighederne for videreførelse eller udbetaling. Vi har for disse eksisterende forsikringer overhovedet ikke haft noget incitament til at love forsikringstagerne mere end den allerede aftalte grundlagsrente.

Vi mener således ikke, at besvarelsen af spørgsmål 4 kan eller bør forstås som et bindende dækningstilsagn om andet end en gennemsnitlig forrentning med grundlagsrenten, 3%. I den forbindelse bemærkes, at der jo netop ikke er anført, at de 3% beregnes pro anno, hvilket heller ikke er tilfældet i det aftalegrundlag der gælder i forhold til den enkelte forsikringskunde."

Nævnet udtaler:
Klageren har været forsikret i en firmapensionskasse, men ved aftale af 27/4 1990 er der mellem klagerens arbejdsgiver og Tryg-Baltica Forsikring, nu Nordea Pension, indgået pensionsaftale.

I henhold til den indgåede forsikringsaftales § 8, stk. 2 og 3, anvendes bonus til opskrivning af pensionen. En sådan opskrivning forudsætter, at der er bonus at fordele. Er der bonus at fordele, skal denne fordeles i henhold til det til enhver tid gældende bonusregulativ, der anmeldes til Finanstilsynet.

Efter nævnets opfattelse har selskabet i forsikringsbetingelserne nr. 183, § 8, hjemmel til at ændre bonusregulativet - herunder også for forsikringer under udbetaling.

3 medlemmer af nævnet udtaler herefter:
Vi finder, at selskabet ved dets besvarelse på mødet den 10/1 1996 af spørgsmål 4, som selskabet selv har refereret og i pjeceform udsendt til de berørte, har forpligtet sig til at forrente fripolicer med 3 % p.a. Det fastslås således i referatet, at policen forrentes med den ved årets start af selskabet fastsatte kontorente, dog med en garanti på minimum 3 %. Ordvalget kan efter en naturlig læsning alene sigte til en fastsat årlig forrentning med et minimum på 3 %, ikke til en gennemsnitlig årlig forrentning.

2 af nævnets medlemmer udtaler:
Vi finder, at referatet hverken efter dets tilblivelse eller indhold har en status, der kan tilsidesætte selve pensionsaftalen eller det tekniske grundlag herfor. Det har således ikke karakter af et tillæg til pensionsaftalen og kan derfor ikke påberåbes til støtte for en fast årlig forrentning på 3 % af fripolicer.

Afgørelsen af rentespørgsmålet træffes efter stemmeflertallet.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Selskabet, Nordea Pension, skal anerkende, at der på informationsmødet den 10/1 1996 er givet et bindende dækningstilsagn om en kontorente på minimum 3 % p.a.

Klagen kan ikke i øvrigt tages til følge.

J. Hermann